

деревині всі три адміністративні райони. Лісове господарство в економіці населених пунктів має важливе місце. Основні напрямки його розвитку — комплексне виконання лісогосподарських, лісовідновних, рекреаційних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання лісових ресурсів [2] .

Лісове господарство займається посадкою лісового насіння, з кожним роком збільшуючи ці показники, займаються лісовідновленням і лісорозведенням, що є важливим аспектом даного питання, ведуть переробку сировини, і охороняють і захищають такий важливий вичерпний ресурс.

Отже, з'ясовано, що збереження лісів відіграє важливу роль не лише для природної екосистеми, але і насамперед для здоров'я людини. Ліс позитивно впливає на дихальну, серцево-судинну системи людини, захищає від пилу і шуму, відбувається стабілізація артеріального тиску. Знищуючи лісові ресурси для своїх потреб, має відбуватися їх поновлення. Лісові господарства мають поновлювати запаси деревини, засаджувати більшу кількість посадок і проводити профорієнтаційну роботу для населення.

Література

1. Генсірук С. А. Ліси України / С.А. Генсірук – Львів, 2002. – 495 с.
2. Майор О.В. Деякі проблеми ефективного розвитку лісових господарств України / О.В. Майор – Науковий вісник, 2005. – вип. 15.2 с.122-125.

ЗНАЧЕННЯ *VISCUM ALBUM* В ПРИРОДІ ТА ЖИТТІ ЛЮДИНИ

Рябченко Ю. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Природа — це цілісна система з багатьма збалансованими зв'язками. У природі все доцільно. Для кожного існує своє місце в екологічній ніші. І *Viscum album* не є винятком. Вона є невід'ємним компонентом екосистеми. Але, поселяючись на деревах, знищує їх. Тому питання захисту дерев від *Viscum album* є актуальним у наш час.

Омела біла (лат. *Viscum album*) — вічнозелена куциста рослина, рід півпаразитних кущів родини Санталових. Паразитую на багатьох деревах: тополя, клен, сосна, верба, береза, робінія псевдоакація та на різноманітних плодкових деревах. Поселяється на верхівці дерева або на його гілках і розростається зеленим, в більшості випадків густим кущем від 20 до 40 (120) см у діаметрі. Квіткує у березні — квітні, плоди досягають у серпні — жовтні.

Viscum album — типовий напівпаразит. Її своєрідні корені з присосками, або гаусторіями, проникають під кору гілок дерева, заглиблюються у деревину і перехоплюють воду із розчиненими у ній мінеральними солями. А за рахунок власної фотосинтезуючої діяльності рослина забезпечує себе усіма необхідними для росту та розвитку органічними речовинами, не залишаючи нічого для розвитку рослини-хазяїна. Також *Viscum album* пускає свої корені по вітках до серцевини дерева і може досягати до його стовбура і кореневої системи. Коріння *Viscum album* викликають гниття деревини, що знижує міцність і стійкість дерев у рази.

Viscum album є невід'ємним компонентом в екосистемі, величезне її значення для тварин. Взимку ягоди є улюбленою їжею деяких птахів,

але людина використовує її, наприклад, для добування клею, який застосовують для боротьби з шкідниками плодових порід та проти мух.

Найширше її використання в медицині, *Viscum album* відома із часів Гіпократів. Її використовували для лікування «падучої хвороби» та інших захворювань. Певний час була дозволена до реалізації з аптек та виготовлення препарату «омелен» і настойки листків *Viscum album*, що входила до препарату «акофіт». Нині до номенклатури лікарської рослинної сировини аптечного асортименту *Viscum album* не входить, але дуже популярна у народній медицині як протипухлинний засіб. За експериментальними даними, очищений екстракт *Viscum album* виявляє цитолічні властивості. Є вказівки, що найбільшу біологічну активність має *Viscum album*, яка паразитує на вербі [1].

Гілки *Viscum album* використовують при гіпертонії і як тонізуючий засіб при захворюваннях кишечника. Рідкий екстракт з молодих листків застосовують при легеневих і носових кровотечах. Препарат акофіт, до складу якого входить настій з свіжих листків *Viscum album*, вживають для лікування різких видів невралгії. Препарати з *Viscum album* розширюють кровоносні судини і використовуються для лікування стенокардії, зморщеної нирки. У народній медицині *Viscum album* широко застосовується як протиконвульсивний засіб при епілепсії, істерії, запамороченні, як кровоспинний засіб при маткових і гемороїдальних кровотечах. Водний відвар п'ють при підвищеному тиску крові, головних болях, хворобах серця і нервових захворюваннях, астмі, ревматизмі, при проносах, туберкульозі легень, при тривалих менструаціях і як глистогінний засіб. Зовнішньо листки і плоди *Viscum album* використовують при ревматизмі, подагрі, набряках лімфатичних вузлів, для пом'якшення наривів. У гомеопатії використовують есенцію з свіжих ягід і листків.

Але найпродуктивніше її використання є при онкологічних захворюваннях. *Viscum album* – єдина рослина на землі, що володіє унікальною субстанцією, яка паралізує ракові клітини і одночасно стимулює імунітет людини [3].

Згідно з дослідженнями німецьких вчених під керівництвом професора Вестера, спеціальні препарати з *Viscum album* протидіють утворенню пухлин (головна заслуга тут належить віскотоксину), підвищують опірність організму. Фахівці у своїй лікарській практиці застосовують омелу для ін'єкцій при лікуванні раку. Однак немає поки ясної картини, чи достатньо ефективна *Viscum album* в подібних випадках [2].

Отже, *Viscum album* омела біла відноситься до унікального виду рослини, яке з одного боку є паразитарним видом, яке заважає деревам нормально розвиватися, з іншого боку має лікувальні властивості, але дуже важливо препарати на основі його вживати лише за призначенням лікаря.

Література

1. Жиронкіна Ю.В. Таємниці рослинного світу / Ю.В. Жиронкіна. — Донецьк : БАО, 2008. — 257с.
2. Сухарев С.М. Основи екології та охорони довкілля / Сухарев С.М., Чудак С.Ю., Сухарева О.Ю. — К. : Центр навчальної літератури, 2006. — 394 с.
3. Соколов С.Я. Деревья и кустарники СССР / С.Я. Соколов, Н.В. Шипчинский, А.В. Яр-моленко. — М.-Л. : Изд-во АН СССР, 1951. — Т. II. — С. 174-217.